

**ВСП «ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

З В І Т

Назва практики	<u>Практична підготовка : виробнича практика</u>
Циклова комісія	<u>Економіки, управління та адміністрування</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>051 Економіка</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Економіка підприємства</u>
Прізвище, ім'я, по батькові здобувача	<u>Лотоцький Руслан Анатолійович</u>
Курс, академічна група	<u>2 курс, група Е-23</u>

Харків, 2025

Календарний графік проходження виробничої практики

№ з/п	Назва робіт	Тижні проходження практики			Відмітки про виконання
		1	2	3	
1	Організаційно-економічна характеристика об'єкту практики	+			Виконано
2	Аналіз майнових ресурсів підприємства	+			Виконано
3	Економічна оцінка оборотності активів (матеріальних ресурсів) підприємства		+		Виконано
4	Аналіз основних засобів та їх використання		+		Виконано
5	Дослідження процесу формування витрат і прибутків			+	Виконано
6	Складання та захист звіту			+	Виконано

Керівник практики:

викладач циклової комісії Капіталіна ГУРОВА
(посада, ім'я, прізвище)

Зміст

1. Основна частина
2. Висновки
3. Список використаних джерел

1. Основна частина

Організаційно-економічна характеристика об'єкту практики.

Об'єктом дослідження є публічне акціонерне товариство "Одеський припортовий завод". Товариство створено з метою отримання прибутку за рахунок виробничої та підприємницької діяльності. З метою здійснення підприємницької діяльності Товариство володіє, користується та розпоряджається майном, належним йому на праві власності. АТ "ОПЗ" здійснює свою діяльність на підставі Статуту, зареєстрованого Реєстраційною службою Южненського міського управління юстиції в Одеській області від 21.09.2016 р.

Організаційна структура АТ "ОПЗ" складається з 20 виробничих цехів та відділів (основні - цех з виробництва аміаку, цех з виробництву карбаміду, цех з перевантаження аміаку, цех з перевантаження карбаміду) підрозділів соціально-культурного та побутового призначення (медичний центр, комплекс громадського харчування та торгівлі, теплично-овочевий комбінат, фізкультурно-спортивний комплекс, фізкультурно-спортивний клуб "Хімік", цех виробничого обслуговування тощо) та 20 адміністративних відділів і служб заводууправління. Усі підрозділи не є юридичними особами, не мають власних розрахункових рахунків у банках та окремих балансів.

Функції бухгалтерського обліку відповідно до Положення "Про бухгалтерську службу" АТ "ОПЗ" покладені на бухгалтерську службу підприємства на чолі з головним бухгалтером. На всіх спеціалістів бухгалтерської служби АТ "ОПЗ" затверджені керівником підприємства посадові інструкції і спеціалісти бухгалтерської служби ознайомлені з цими інструкціями, що підтверджують підписи службовців бухгалтерії.

Облікова політика ґрунтується на основних принципах бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до вимог чинного законодавства України із застосуванням методів оцінки щодо достовірного визначення витрат оцінки активів і доходів підприємства, повного висвітлення фінансових результатів, з відображенням доходів і витрат по мірі їх виникнення. Облікова політика Товариства за звітний період не змінювалася. Відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку проводилося згідно із затвердженою обліковою політикою Товариства.

Фінансова звітність АТ "ОПЗ" відповідає вимогам Міжнародних стандартів фінансової звітності. Дані, відображені в Балансі, підтверджуються залишками на рахунках активів і зобов'язань, інформація, відображена в балансі, є повною та правдивою. Класифікація активів за статтями балансу відповідає вимогам П(С)БО та прийнятій обліковій політиці. Аналіз статей Звіту про фінансові результати дає реальну інформацію про доходи і витрати, про прибутки і збитки, отримані внаслідок діяльності підприємства за звітний рік. Звіт про рух грошових коштів надає правдиву інформацію про зміни, що відбулися в грошових коштах підприємства. У звіті про власний капітал представлена інформація про зміни в складі власного капіталу і джерелах його збільшення (зменшення). Примітки до фінансової звітності розкривають інформацію, яка не наведена безпосередньо у звітах.

Основними напрямками діяльності згідно зі Статутом Товариства є:

- виробництво мінеральних добрив та азотних сполук (аміак, карбамід);
- транспортне оброблення вантажів, у т.ч. прийом та перевантаження мінеральних добрив та іншої хімічної продукції;
- складування, у т.ч. мінеральних добрив та іншої хімічної продукції.

Обсяг послуг, що надаються з прийому, зберігання та перевантаження продукції на експорт, у значній мірі залежить від коливань кон'юнктури світового ринку, тому що вироблені на території країн СНД мінеральні добрива, в основному, реалізуються на експорт.

Аналіз майнових ресурсів підприємства можна розподілити на такі етапи:

- 1) вертикальний аналіз активів;
- 2) горизонтальний аналіз активів;
- 3) оцінка співвідношення темпів зростання активів, чистого доходу та чистого прибутку («золоте правило економіки»).

Результати горизонтального і вертикального аналізу доцільно представити за формою табл. 1.

Таблиця 1

Склад і структура активів на підприємстві

Найменування активу	Початок періоду		Кінець періоду		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	%	Сума, тис. грн.	%	Сума, тис. грн.	%
Необоротні активи	5010853	84,2	4797012	88,4	-213841	+4,2
Оборотні активи – всього	941187	15,8	626846	11,6	-314341	-4,2
У тому числі:						
запаси	454645	48,3	324627	51,8	-130018	+3,5
дебіторська заборгованість	326911	34,7	291833	46,5	-35078	+11,8
грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	86769	9,2	8146	1,3	-78623	-7,9
інші оборотні активи	72862	7,8	2240	0,4	-70622	-7,4
Разом	5952040	100	5423858	100	-528182	–

Оптимальність нарощення активів підприємства визначається за допомогою порівняння темпів приросту активів (T_A) з темпами приросту чистого доходу ($T_{чд}$) та темпами приросту чистого прибутку ($T_{чп}$):

$$100\% < T_A < T_{чд} < T_{чп} \quad (1)$$

де $100\% < T_A$ показує, що підприємство нарощує економічний потенціал і масштаби своєї діяльності;

$T_A < T_{чд}$ свідчить про те, що виручка зростає швидше від економічного потенціалу. З цього можна зробити висновок про підвищення інтенсивності використання ресурсів на підприємстві;

$T_{чд} < T_{чп}$ означає, що прибуток зростає швидше від обсягів реалізації і сукупного капіталу внаслідок підвищення рівня рентабельності продажів.

Порівняння темпів росту оформимо в таблицю (табл. 2).

Таблиця 2

Темпи приросту активів та фінансових результатів підприємства

Показник, тис. грн	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн	Темп росту, %
Чистий дохід (Ф. 2)	1279058	5228793	24,5
Активи (Ф. 1)	5423858	5952040	91,1
Чистий прибуток (збиток) (Ф. 2)	-1464021	-3834431	38,2

В умовах інфляції доцільно розглянути також темпи зростання обсягу виробництва. Якщо темпи приросту чистого прибутку більші за темпи приросту активів, а темпи приросту обсягу менші, то підвищення ефективності використання активів відбулося тільки за рахунок зростання цін на продукцію.

Економічна оцінка оборотності активів (матеріальних ресурсів) підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші. Ефективність управління активами (матеріальними ресурсами) характеризується такими загальними показниками:

– коефіцієнт оборотності (Turnover Ratio) – відношення чистого доходу до середньорічної вартості активів;

- тривалість одного обороту активів (Collection) – коефіцієнт оборотності, визначений у днях;
- коефіцієнт закріплення оборотних коштів (Fixation ratio) – обернений коефіцієнту оборотності.

До найбільш поширених коефіцієнтів оборотності відносяться:

- оборотність усіх активів;
- оборотність постійних (необоротних) активів;
- оборотність оборотних активів;
- оборотність робочого капіталу (табл. 3).

Таблиця 3

Показники оборотності активів

Показник	Алгоритм розрахунку	Джерела інформації	Характеристика
Оборотність усіх активів (К _{оА}), оборотів	Чистий дохід	Ф.2, Ф. 1	Скільки отримано чистого доходу на одиницю коштів, інвестованих в активи. Позитивним є зростання
	Середні активи		
Оборотність постійних активів (фондовіддача) (К _{опА}), оборотів	Чистий дохід	Ф.2, Ф. 1	Скільки чистого доходу припадає на одиницю постійних активів. Позитивним є зростання
	Середні постійні активи		
Оборотність робочого капіталу (К _{орК}), оборотів	Чистий дохід	Ф.2, Ф. 1	Скільки чистого доходу припадає на одиницю робочого капіталу. Позитивним є зростання
	Середній робочий капітал		
Оборотність оборотних активів (К _{ообА}), оборотів	Чистий дохід	Ф.2, Ф. 1	Скільки чистого доходу припадає на одиницю оборотних активів. Позитивним є зростання
	Середня величина оборотних активів		

За оцінками фахівців при ефективному управлінні фінансами підприємство може одержати економію на 50 % за рахунок ефективного управління запасами, на 40 % – за рахунок управління запасами готової продукції і дебіторською заборгованістю і на 10 % – за рахунок управління технологічним циклом.

Отже основними показниками оборотності активів є: оборотність запасів та оборотність дебіторської заборгованості (табл. 4).

Таблиця 4

Показники оборотності оборотних активів

Показник	Алгоритм розрахунку	Характеристика показника
Оборотність оборотних активів (К _{ообА}), оборотів	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня величина оборотних активів}}$	Скільки чистого доходу припадає на одиницю оборотних активів. Позитивним є зростання
Тривалість одного обороту оборотних засобів (ТО), днів	$360 / \text{К}_{ообА}$	Період, протягом якого оборотні активи трансформуються в кошти. Позитивним є зменшення
Оборотність запасів (К _{оз}), оборотів	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середні запаси або Собівартість реалізованої продукції}} \cdot \text{Середні запаси}$	Кількість оборотів коштів, інвестованих в запаси. Позитивним є зростання
Тривалість одного обороту запасів (ТЗ), днів	$360 / \text{К}_{оз}$	Період, протягом якого запаси трансформуються в кошти. Позитивним є зменшення
Оборотність дебіторської заборгованості (К _{од}), оборотів	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня дебіторська заборгованість}}$	У скільки разів чистий дохід перевищує середню дебіторську заборгованість. Позитивним є зростання
Тривалість одного обороту дебіторської	$360 / \text{К}_{од}$	Середній період погашення дебіторської

заборгованості (ТД), днів		заборгованості. Позитивним є зменшення
------------------------------	--	--

При визначенні оборотності запасів більше підходить у чисельнику ставити собівартість реалізації, оскільки ці показники зіставляються. За умови бурхливого зростання підприємства доцільно використовувати не середню суму запасів, а суму запасів на кінець періоду, оскільки запаси постійно зростають для забезпечення зростання обсягів реалізації.

Результати розрахунків занесемо в табл. 5.

Таблиця 5

Результати розрахунків показників оборотності

Показники	Початок періоду	Кінець періоду	Відхилення
Оборотність усіх активів (К _{ОА}), оборотів	5228793/5952040=0,879	1279058/5423858=0,236	-0,634
Оборотність постійних активів (фондовіддача) (К _{ОПА}), оборотів	5228793/5010853=1,044	1279058/4797012=0,267	-0,778
Оборотність оборотних активів (К _{ООБА}), оборотів	5228793/941187=5,556	1279058/626846=2,04	-3,516
Тривалість одного обороту оборотних активів (ТО), днів	360/5,556=64,795	360/2,04=176,471	+111,676
Оборотність запасів (К _{ОЗ}), оборотів	5228793/454645=11,501	1279058/324627=3,942	-7,559
Тривалість одного обороту запасів (ТЗ), днів	360/11,501=31,302	360/3,942=91,324	+60,022
Оборотність дебіторської заборгованості (К _{ОД}), оборотів	5228793/326911=15,995	1279058/291833 =4,383	-11,612
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (ТД), днів	360/15,995=22,507	360/4,383=82,135	+59,628

Дослідження процесу формування витрат і прибутків проводиться методом порівняння фактичних даних за звітний період з фактичними даними за попередній період на основі Форми № 2 «Звіту про фінансові результати підприємства».

Завдання аналізу:

- оцінити темпи зростання прибутку у цілому та окремих її складових;
- виявити фактори, що впливають на зміни прибутку та визначити рівень їх впливу;
- оцінити рівень рентабельності підприємства;
- виявити резерви збільшення прибутку.

Результати розрахунків аналізу фінансових результатів наведені в таблиці 6.

Основні завдання аналізу (оцінки) рентабельності:

- оцінити ефективність діяльності підприємства на поточний момент;
- виявити зміни рентабельності протягом певного періоду;
- визначити резерви зростання рентабельності.

Таблиця 6

Факторний аналіз фінансових результатів

Показники	Попередній (базисний) рік	Звітний рік	Зміни	Темп росту
1. Виручка від реалізації продукції без врахування ПДВ, акцизного збору та інших вирахунків із доходів	5228793	1279058	-3949735	24,5
2. Собівартість реалізованої продукції	5402527	1175826	-4226701	21,8
3. Адміністративні витрати	144988	118478	-26510	81,7
4. Витрати на збут	76573	9343	-67230	12,2
5. Інші операційні доходи	20787	33328	+12541	160,3

6. Інші операційні витрати	3006108	1011992	-1994116	33,7
7. Фінансовий результат від операційної діяльності	-3380616	-1003253	+2377363	29,7
8. Дохід від участі в капіталі	-	-	-	-
9. Інші фінансові доходи	176	1156	+980	656,8
10. Інші доходи	12311	10816	-1495	87,9
11. Фінансові витрати	59044	0	-59044	-
12. Втрати від участі в капіталі	9461	8631	-830	91,2
13. Інші витрати	629134	259948	-369186	41,3
14. Фінансовий результат до оподаткування	-4065768	-1259860	+2805908	31,0
15. Дохід з податку на прибуток	231337	204161	-27176	88,3
16. Чистий прибуток	-3834431	-1464021	+2370410	38,2

Основними джерелами інформації для проведення аналізу рентабельності є "Баланс" (ф. 1), "Звіт про фінансові результати" (ф. 2), "Звіт про рух грошових коштів" (ф. 3), "Звіт про власний капітал" (ф. 4), "Примітки до звітності" (ф. 5), статистична звітність та деякі інші форми фінансової звітності підприємства.

До основних показників рентабельності відносять (табл.7):

- рентабельність активів;
- рентабельність виробництва;
- рентабельність власних коштів;
- рентабельність вкладень (інвестицій);
- рентабельність основної діяльності;
- рентабельність продукції.

Таблиця 7

Розрахунок показників рентабельності

(у %)

Показники	Початок періоду		Кінець періоду		Відхилення
	Порядок розрахунку	Результат	Порядок розрахунку	Результат	
1. Рентабельність активів	-3834431/5952040	-64,422	-1464021/5423858	-26,992	+37,43
2. Рентабельність виробництва	-4065768/ (3811370+454645)	-95,306	-1259860/ (3747895+324627)	-33,397	+128,706
3. Рентабельність власного капіталу	-3834431/-3933228	-	-1464021/-5402457	-	-

Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розробки заходів з їх мобілізації.

У процесі виявлення резервів виділяють три етапи:

- 1) аналітичний – на цьому етапі виявляють і кількісно оцінюють резерви;
- 2) організаційний – тут розробляють комплекс інженерно-технічних, організаційних, економічних і соціальних заходів, які повинні забезпечити використання виявлених резервів;
- 3) функціональний – коли практично реалізують заходи і контролюють їх виконання.

Резерви збільшення прибутку є можливими:

- за рахунок збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг);
- за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- за рахунок економії і раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців;
- за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці.

2. Висновки

Аналіз складу та структури майнових ресурсів АТ "ОПЗ" (табл. 1) свідчить зменшення його майнових ресурсів. Загальна вартість активів знизилася протягом звітного періоду на 528182 тис. грн. Відбулося це в першу чергу за рахунок оборотних активів, їх сума зменшилася на 314341 тис. грн. Вартість необоротних активів також стала менше на 213841 тис. грн. Серед оборотних активів зменшилися суми усіх складових. Так, величина запасів знизилася на 130018 тис. грн., сума дебіторської заборгованості стала меншою на 35078 тис. грн., грошових активів - на 78623 тис. грн., а величина інших оборотних активів - на 70622 тис. грн.

Розглядаючи структуру майнових ресурсів підприємства, ми звернули увагу на високу частку необоротних активів (84,2%). Протягом звітного періоду вона ще підвищилася на 4,2%-их пункти і на кінець року складала 88,4%. Відповідно зменшилася питома вага оборотних активів компанії (до 11,6%), тобто підприємство вкладає дуже мало коштів в свою поточну діяльність. Розглядаючи структуру оборотних активів, слід відмітити збільшення питомої ваги дебіторської заборгованості (на 11,8%-их пункти) і запасів - на 3,5%-их пункти. Частка грошових коштів та інших оборотних активів зросла відповідно на 7,9 та 7,4%-их пункти.

В цілому аналіз майнових ресурсів показав скорочення обсягів діяльності АТ "ОПЗ" за рахунок як оборотних, так і необоротних активів.

Порівняння темпів росту активів (91,1%) з темпами росту чистого доходу (24,5%), яке наведене у табл. 2, також свідчить про те, що підприємство скорочує масштаби своєї діяльності. Про неефективну господарську діяльність свідчить і негативний кінцевий фінансовий результат досліджуваного підприємства. У попередньому році він складав 3834431 тис. грн., а у звітному - 1464021 тис. грн. Втім ми спостерігаємо зменшення чистого збитку на 61,8%.

Економічна оцінка оборотності активів (матеріальних ресурсів) підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші. Проведена нами в таблиці 5 оцінка ефективності управління активами (матеріальними ресурсами) показала зниження оборотності усіх видів активів підприємства. Про це свідчить зменшення коефіцієнтів їх оборотності та збільшення тривалості їх обороту. Взагалі показники швидкості обороту досить низькі, а час обертання активів - великий. В цілому можна зробити висновок про недостатню ефективність використання підприємством окремих видів його оборотних активів в звітному періоді.

Дослідження процесу формування доходів і фінансових результатів діяльності АТ "ОПЗ" (табл. 6) показало зниження протягом досліджуваного періоду виручки від реалізації продукції на 3/4 (75,5%), що в абсолютному вираженні становить 3949735 тис. грн. Собівартість реалізованої продукції також суттєво зменшилася (на 78,2% або 4226701 тис. грн.). Знизилася також сума усіх інших операційних витрат (адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних).

Привертає до себе увагу значне збільшення розміру інших операційних доходів (на 12541 тис. грн. або 60,3%). Не дивлячись на це, підприємство є збитковим (і в попередньому, і в звітному році). Це стосується не тільки фінансового результату від операційної діяльності, але й фінансового результату від усіх видів діяльності підприємства і його чистого прибутку. Проте слід звернути увагу на фінансові втрати товариства, які були присутні в попередньому році і зникли у звітному. Зменшення доходів і витрат також спостерігалось за усіма іншими видами діяльності. Тобто скорочення діяльності відбувається не тільки за основним видом діяльності, але й за іншими її видами. Слід виявити причини такого становища і ліквідувати їх. Це дасть можливість підвищити чистий фінансовий результат підприємства.

Підприємство є збитковим, тому немає сенсу обчислювати показники рентабельності. У таблиці 7 ми намагалися розрахувати ці показники, але бачимо на початок періоду велику збитковість. На кінець періоду ситуація дещо покращується (збитковість стає меншою). Тож

потрібно визначати причини такої ситуації для того, щоб отримувати прибутки від своєї діяльності.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу АТ "ОПЗ", можна стверджувати про зменшення величини його майнових ресурсів, обсягів продаж, ефективності використання ресурсів. Проведена оцінка ефективності управління активами показала низьку ефективність використання підприємством окремих видів його оборотних активів.

3. Список використаних джерел

1. Річна фінансова звітність Публічного акціонерного товариства «Одеський припортовий завод». URL: <https://smida.gov.ua/db/participant/00206539>

2. Господарський кодекс України : Закон України. Редакція від 19.08.2022 р. № 436 - IV. Ст. 139. URL: <http://surl.li/jqzs>

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ МФУ від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 10.08.2021. URL: <http://surl.li/slib>

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ МФУ від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <http://surl.li/qzgh>

5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ МФУ від 20.10.1999 р. № 246. Дата оновлення: 07.10.2022. URL: <http://surl.li/sbpf>

6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ МФУ від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <http://surl.li/sigi>

7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <http://surl.li/avvkm>

8. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Болтянська Л. О. Економіка підприємства : навчальний посібник. Мелітополь, 2020. 272 с. (с. 151-190) URL: <http://surl.li/hooyg>

9. Петренко К. В., Скоробагатова Н. Є. Економіка і організація виробництва : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с. (С. 15-25) URL: <http://surl.li/hnyds>